

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده مهندسی

رابطه‌سازی صفحه‌های خمشی چندلایه‌ی هوشمند

یاسر صادقی

پایان نامه کارشناسی ارشد ناپیوسته سازه

گروه عمران

دانشکده مهندسی دانشگاه فردوسی مشهد

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده مهندسی

رابطه‌سازی صفحه‌های خمی چندلایه‌ی هوشمند

یاسر صادقی

دارای مدرک کارشناسی عمران از دانشکده مهندسی دانشگاه شهید باهنر کرمان

پایان نامه ارائه شده به گروه عمران

دانشکده مهندسی دانشگاه فردوسی مشهد

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد سازه

تأثیردهی

گواهی می‌شود که این پایان‌نامه تاکنون برای دریافت یک درجه علمی ارائه نشده است و تمامی مطالب آن، به جز در موردهایی که نام منبع آورده شده است، نتیجه‌ی کار پژوهشی دانشجو می‌باشد.

تاریخ

یاسر صادقی - دانشجو

تاریخ

دکتر محمد رضایی پژند - استاد راهنمای

این پایان‌نامه که توسط آقای یاسر صادقی نوشته شده و به هیأت داوران زیر ارائه گردیده است، به عنوان بخش پژوهشی دوره کارشناسی ارشد سازه، مورد تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه عمران دانشکده مهندسی دانشکاه فردوسی مشهد می‌باشد.

دکتر محمد رضایی پژند – استاد راهنما

دکتر فرزاد شهابیان مقدم – استاد مشاور

دکتر احمد شوستری – استاد مدعو

دکتر فریدون پویانژاد- نماینده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی

رابطه‌سازی صفحه‌های خمشی چندلایه‌ی هوشمند

چکیده: جسم‌هایی که در درون و یا روی سطح آن‌ها محرک و حسگر قرار گیرد و توانایی حس کردن و کنترل بهنگام داشته باشند، سازه‌های هوشمند گویند. در آغاز این پایان‌نامه، به رابطه‌های تنش و کرنش در صفحه‌های خمشی چندلایه‌ها پرداخته می‌شود. سپس، ویژگی‌های مواد مرکب و پیزوالکتریک بررسی خواهد شد. همچنین، مرواری کوتاه بر رابطه‌سازی‌های سازه‌های هوشمند انجام می‌پذیرد. به‌دلیل این‌ها، جزء‌ها و رابطه‌سازی پیشنهادی سازه‌های صفحه‌ای مرکب پیزوالکتریک می‌آید. برپایه‌ی این رابطه‌ها برنامه‌ی رایانه‌ای آماده می‌شود و تحلیل سازه‌های صفحه‌ای یک و چندلایه انجام می‌پذیرد. پاسخ‌های جزء‌های پیشنهادی با دیگر مرجع‌های در دسترس مقایسه و درستی کار وارسی خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: صفحه‌ی چندلایه، پیزوالکتریک، ماده‌ی مرکب، سازه‌ی هوشمند، حسگر، محرک، رابطه‌سازی، ماده‌ی ناهمسان.

پیش بپرورمادرم

به پاس زحمت‌های بی‌دینشان

پاسکزاری

د آغاز، از کوشش‌های دلوزانه و بی‌دین استاد ارجمند، جناب آقای دکتر محمد رضايی پژوه راهنمایی‌های ارزنده‌ی ایشان در زینه‌ی انتخاب موضوع، فرامگیردن مرجع‌ها، تدوین پایان نامه و مشاوره‌ی دانسی دفایند پژوهش، سیمانه پاسکزاری می‌نایم. همچنین، از دیگر استادان محترم کرایش سازه، آقایان: دکتر حسن حاجی‌کاظمی، دکتر فریدون ایرانی، دکتر محمد رضا اصفهانی، دکتر فرزاد شهابیان مقدم، دکتر احمد شوشتري، دکتر هاشم شریعت‌دار، دکتر توکلی زاده که در دوره‌ی کارشناسی ارشد از حضور شان برهه بردہ‌ام، سیمانه قدردانی می‌نایم. بروزی و سربلندی روز افزون بهمی این عزیزان را ز درگاه پروردگار یکتا خواهانم.

یاسر صادقی

زستان ۱۳۸۹

فهرست مطالب

یک.....	چکیده
سه.....	سپاس گزاری
هفت.....	فهرست شکل ها
نه.....	فهرست جدول ها
۵۵	نمایه‌ی نشانه ها

فصل یکم: آغاز سخن

۱.....	-۱- پیش‌گفتار
۱.....	-۲- پژوهش‌های پیشینیان
۲.....	-۳- سازه‌ی هوشمند
۴.....	-۴- پایه‌های اجزای محدود
۴.....	-۵- رابطه‌سازی صفحه‌ی خمی
۸.....	-۶- درجه‌های آزادی
۱۰.....	-۷- شرط‌های مرزی
۱۲.....	-۸- سامان‌دهی پایان‌نامه

فصل دوم: رابطه‌های تنش و کرنش صفحه‌ی چندلایه‌ها با لایه‌ی پیزوالکتریک

۱۳.....	-۱- پیش‌گفتار
۱۴.....	-۲- ماده‌ی مرکب
۱۴.....	-۳- رفتار مکانیکی مواد مرکب
۱۵.....	-۴- وابستگی تنش و کرنش مواد
۲۰.....	-۵- پدیده‌ی پیزوالکتریسیته
۲۱.....	-۶- رابطه‌های حاکم بر مواد پیزوالکتریک

۲۲.....	-۷-۲	معادله‌های تغییراتی پیزوالکتریک
۲۵.....	-۸-۲	وابستگی الکترومکانیکی

فصل سوم: نگره‌های سازه‌ای

۲۶.....	-۱-۳	پیش‌گفتار
۲۷.....	-۲-۳	نگره‌ی صفحه‌ی چندلایه‌ی کیرشهف
۳۳.....	-۳-۳	رابطه‌سازی جزء محدود بر پایه‌ی نگره‌ی میندلین
۳۹.....	-۴-۳	نگره‌ی تغییرشکل برشی مرتبه‌ی بالا

فصل چهارم: رابطه‌سازی صفحه‌ی مرکب پیزوالکتریک

۴۹.....	-۱-۴	پیش‌گفتار
۴۹.....	-۲-۴	رابطه‌های کرنش-تغییرمکان الکتریکی و مکانیکی
۵۰.....	-۳-۴	رابطه‌های تشکیل دهنده‌ی پیزوالکتریک
۵۱.....	-۴-۴	رابطه‌سازی لاغرانژی بهنگام برای مواد پیزوالکتریک
۵۲.....	-۵-۴	رابطه‌سازی جزء محدود

فصل پنجم: رابطه‌سازی سه جزء مثلثی صفحه‌ی مرکب خمی

۵۶.....	-۱-۵	پیش‌گفتار
۵۷.....	-۲-۵	جزء‌های پیشنهادی
۶۸.....	-۳-۵	رابطه‌سازی پیشنهادی

فصل ششم: نمونه‌های عددی

۷۶.....	-۱-۶	پیش‌گفتار
۷۷.....	-۲-۶	صفحه‌ی مربعی با تکیه گاه ساده
۸۰.....	-۳-۶	صفحه‌ی مربعی با تکیه گاه گیردار
۸۳.....	-۴-۶	صفحه‌ی مربعی طرہای
۸۴.....	-۵-۶	صفحه‌ی مورب با تکیه گاه ساده

۸۷.....	صفحه‌ی مورب با تکیه‌گاه گیردار	-۶-۶
۸۸.....	صفحه‌ی خمشی دایره‌ای	-۶-۷
۹۲.....	صفحه‌ی مرکب چهارلایه‌ی صلیبی	-۶-۸
۹۳.....	۶-۹- جزء مرکب پیشنهادی در برابر دیگر جزءها	
۹۳.....	۱۰-۶- صفحه‌ی مربعی هشت لایه	
۹۴.....	۱۱-۶- صفحه‌ی مرکب طره‌ای هوشمند	

فصل هفتم: پایان سخن

۹۶.....	۷-۱- پیش‌گفتار	
۹۶.....	۷-۲- مروری بر فصل‌های گذشته	
۹۷.....	۷-۳- نتیجه‌گیری	
۹۷.....	۷-۴- پژوهش‌های آینده‌گان	
۹۹.....	منبع‌ها	
۱۰۳.....	پیوست ۱: ماتریس مواد چندلایه	
۱۰۴.....	پیوست ۲: درایه‌های دیالکتریک و جفت شدگی	
۱۰۵.....	واژه نامه فارسی به انگلیسی	
۱۰۷.....	نام نامه	

فهرست شکل‌ها

۳.....	مجموعه‌ی سازه‌ی هوشمند	شکل (۱-۳-۱):
۵.....	تنش‌ها در یک صفحه‌ی خمی	:شکل (۱-۵-۱)
۷.....	لنگرها در یک صفحه‌ی خمی	:شکل (۲-۵-۱)
۸.....	محورهای t و n	:شکل (۱-۶-۱)
۱۰.....	تکیه‌گاه ساده	:شکل (۱-۷-۱)
۱۱.....	تکیه‌گاه گیردار	:شکل (۲-۷-۱)
۱۱.....	تکیه‌گاه لغزنده	:شکل (۳-۷-۱)
۱۲.....	تکیه‌گاه مورب	:شکل (۴-۷-۱)
۱۹.....	وابستگی مختصه‌ی اصلی مواد و مختصه‌ی هندسی	:شکل (۱-۴-۲)
۳۴.....	جزء پوسته‌ای چندلایه‌ی پیزوالکتریک	:شکل (۱-۳-۳)
۳۹.....	لایه‌های کلی جزء پوسته‌ای مرکب هوشمند	:شکل (۱-۴-۳)
۴۰.....	جزء پوسته‌ای در دستگاه‌های گوناگون	:شکل (۲-۴-۳)
۵۸.....	پیکربندی گره‌های جزء یکم	:شکل (۱-۲-۵)
۵۹.....	پیکربندی گره‌های جزء دوم و سوم	:شکل (۲-۲-۵)
۶۰.....	دستگاه مختصه‌ی کلی و محلی	:شکل (۳-۲-۵)
۶۰.....	بردار عمود بر پهلو	:شکل (۴-۲-۵)
۶۶.....	مختصه‌های چهار نقطه‌ی گوس	:شکل (۵-۲-۵)
۶۶.....	آزمون وصله‌ی یک جزئی	:شکل (۶-۲-۵)
۶۷.....	آزمون وصله با چند جزء	:شکل (۷-۲-۵)
۶۸.....	یک صفحه‌ی مرکب چندلایه با حسگرها و محرکهای یک پارچه	:شکل (۱-۳-۵)
۷۰.....	جزء سه پهلوی دوازده گرهی به همراه صفحه‌ی چندلایه	:شکل (۲-۳-۵)

۷۷.....	صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه ساده	: شکل (۱-۲-۶)
۷۸.....	شبکه‌بندی صفحه‌ی خمشی مربعی	: شکل (۲-۲-۶)
۷۹.....	مقایسه‌ی همگرایی صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه ساده و بار متتمرکز	: شکل (۳-۲-۶)
۸۰.....	مقایسه‌ی همگرایی صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه ساده و بار گستردۀ	: شکل (۴-۲-۶)
۸۲.....	مقایسه‌ی همگرایی صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه گیردار و بار گستردۀ	: شکل (۱-۳-۶)
۸۲.....	مقایسه‌ی همگرایی صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه گیردار و بار متتمرکز	: شکل (۲-۳-۶)
۸۳.....	صفحه‌ی مربعی طره	: شکل (۱-۴-۶)
۸۴.....	همگرایی خیز لبه‌ی آزاد صفحه‌ی مربعی طره	: شکل (۲-۴-۶)
۸۵.....	صفحه‌ی مورب با تکیه‌گاه ساده	: شکل (۱-۵-۶)
۸۵.....	شبکه‌بندی برای صفحه‌ی مورب	: شکل (۲-۵-۶)
۸۶.....	همگرایی خیز مرکز صفحه‌ی مورب با تکیه‌گاه ساده	: شکل (۳-۵-۶)
۸۷.....	صفحه‌ی مورب با تکیه‌گاه گیردار	: شکل (۱-۶-۶)
۸۸.....	همگرایی خیز مرکز صفحه‌ی مورب گیردار با بار متتمرکز	: شکل (۲-۶-۶)
۸۹.....	صفحه‌ی خمشی دایره‌ای	: شکل (۱-۷-۶)
۸۹.....	شبکه‌بندی برای صفحه‌ی خمشی دایره‌ای	: شکل (۲-۷-۶)
۹۰.....	همگرایی خیز مرکز صفحه‌ی خمشی دایره‌ای	: شکل (۳-۷-۶)
۹۴.....	خیز مرکز صفحه در مقابل شدت بار برای صفحه‌ی مربعی هشت لایه	: شکل (۱-۹-۶)
۹۴.....	صفحه‌ی مرکب چهار لایه‌ی طره‌ای با حسگر و محرک PZT	: شکل (۱-۱۰-۶)
۹۵.....	درصد خطای خیز سر صفحه‌ی طره‌ای چهار لایه‌ی هوشمند	: شکل (۲-۱۰-۶)

فهرست جداول

۲۴.....	مقایسه‌ی الکتریکی و مکانیکی	جدول (۱-۷-۲):
۶۳.....	ضریب‌های ماتریس کرنش جزء	جدول (۱-۲-۵):
۶۷.....	نتیجه‌های آزمون وصله با چند جزء	جدول (۲-۲-۵):
۷۹.....	خیز مرکز صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه ساده و بار متتمرکز	جدول (۱-۲-۶):
۸۱.....	خیز مرکز صفحه‌ی مربعی با تکیه‌گاه گیردار و بار گسترده	جدول (۱-۳-۶):
۸۴.....	خیز لبه‌ی آزاد صفحه‌ی مربعی زیر بار گسترده	جدول (۱-۴-۶):
۸۶.....	خیز مرکز صفحه‌ی مورب با بار گسترده	جدول (۱-۵-۶):
۸۸.....	خیز مرکز صفحه‌ی مورب گیردار با بار متتمرکز	جدول (۱-۶-۶):
۹۰.....	خیز مرکز صفحه‌ی خمشی دایره‌ای	جدول (۱-۷-۶):
۹۲.....	همگرایی تغییرمکان و تنش‌ها در صفحه‌ی چهار لایه با تکیه‌گاه ساده	جدول (۱-۸-۶):
۹۲.....	همگرایی تغییرمکان و تنش‌ها در صفحه‌ی چهار لایه با تکیه‌گاه ساده	جدول (۲-۸-۶):
۹۳.....	مقایسه‌ی تغییرمکان و تنش‌های صفحه‌ی چهار لایه با تکیه‌گاه ساده	جدول (۳-۸-۶):

نمایه‌ی نشانه‌ها

C_{ij}	درایه‌های ماتریس سختی
ν_{ij}	نسبت پواسن برای کرنش در جهت \hat{z} ام و تنش در جهت \hat{z} ام
E_i	ضریب کشسانی در i امین جهت ماده
Q_{ij}	سختی تنش مستوی کاهش یافته
$\{E\}$	میدان الکتریکی
$\{D\}$	تغییر مکان الکتریکی
$\{\epsilon\}$	ضریب دی الکتریک
$\{e\}$	ضریب جفت شدگی پیزوالکتریک
σ_{ij}	تانسور تنش کوشی متقارن
ε_{ij}	تانسور کرنش کوشی متقارن
n_i	مولفه‌ی بردار عمودی یکه
$\bar{\varepsilon}^L$	کرنش خطی
$\bar{\varepsilon}^{NL}$	کرنش ناخطی
$[C_{uu}]$	میرایی رایلی
$\{d_t\}$	بردار تغییر مکان انتقالی
$\{d_r\}$	بردار تغییر مکان دورانی
N	تابع شکل

فصل یکم

آغاز سخن

۱-۱- پیش‌گفتار

تا آغاز دهه ۷۰ میلادی، الگوسازی جزء محدود بسیاری برای مبدل‌های پیزوالکتریک ارائه شده بودند. کاربرد مواد پیزوالکتریک در سازه‌های هوشمند در دهه ۸۰ مطرح گردید. در پایان دهه ۹۰، شماری جزء محدود در آیین‌نامه‌های تجاری وارد شدند. تاکنون جزء‌ها و رابطه‌سازی‌های بسیاری برای الگوسازی رفتار خطی انتقالی و هارمونیک، مودال و ایستایی ارائه شده است. پژوهش‌های سال‌های اخیر درباره اثرهای دما، وارسی فعال کمانش، ناخنی مواد و هندسه، کاهش لرزش، ناهمسان‌گردی و ناهمگنی مواد و مانند این‌ها می‌باشد.

۱-۲- پژوهش‌های پیشینیان

به‌دلیل کارهای نخستین نیس و تریستن در سال ۱۹۶۷، که اصل‌های تغییراتی را برای پدیده‌ی پیزوالکتریک بنا نهادند، آلیک و هوگز در سال ۱۹۷۰، یک جزء سه‌بعدی برای پیزوالکتریسیته ارائه کردند. در این رابطه‌سازی که نخستین الگوسازی جزء محدود بود، از اصل هامیلتون، معادله‌های تشکیل‌دهنده پیزوالکتریک و یک جزء چهاروجهی استفاده شد. در سال ۱۹۹۰، لرج رابطه‌سازی‌هایی کلی برای الگوسازی جزء محدود دو و سه بعدی پیشنهاد کرد. با افزایش کاربرد سازه‌های صفحه‌ای، نیاز به استفاده از ابزارهای الگوسازی جزء محدود برای صفحه‌های هوشمند به وجود آمد.

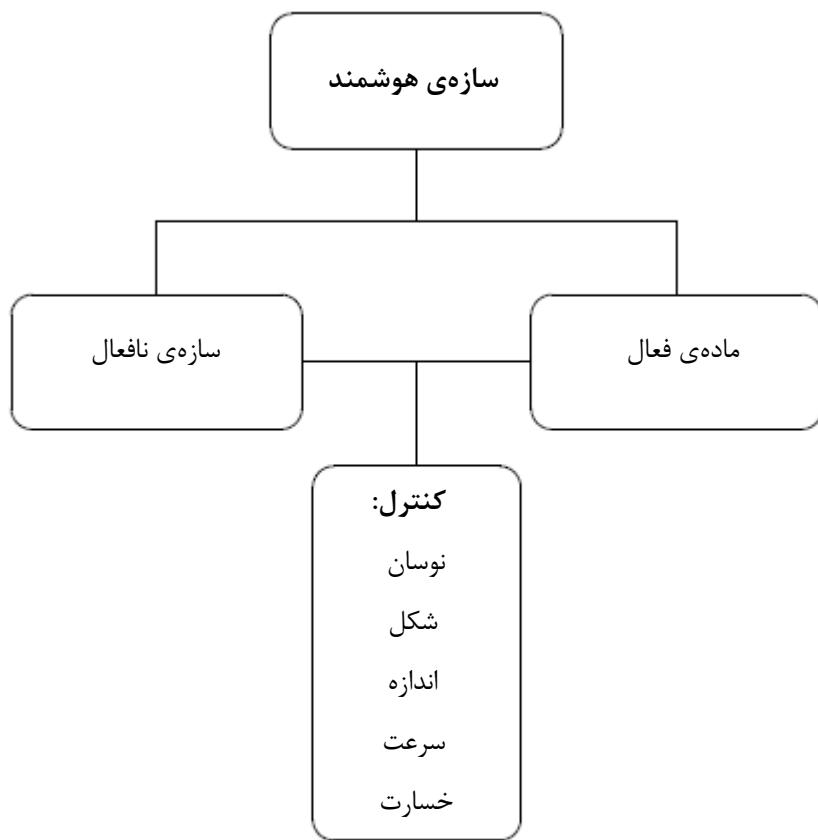
ترو و تسنگ در سال‌های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ یک جزء آجری نازک برای وارسی نوسان صفحه‌ی مستطیلی ارائه کردند. ها، یک جزء مشابه برای سازه‌های چندلایه را در سال ۱۹۹۲ به کار برد. در ادامه، تحلیل‌گران بسیاری در این زمینه به پژوهش پرداختند. از میان آن‌ها می‌توان به بنجدو، ردی، ساراوانوس، سوارز، ری و هایلیگر اشاره کرد. در سال‌های اخیر، الگوسازی جزء محدود سازه‌های هوشمند، رشد وصفناپذیری داشته است. برگزاری همایش‌های مختلف و چاپ نشریه‌های علمی که تنها به این موضوع می‌پردازن، بهترین گواهی بر پیشرفت و اهمیت این گونه سازه‌ها می‌باشد.

۱-۳- سازه‌ی هوشمند

به مجموعه‌ای از جزء‌های مانند تیر، صفحه، پوسته و یا یک سازه‌ی چندلایه با لایه‌هایی از ماده‌ی فعال، سازه‌ی هوشمند می‌گویند. تعریف‌های مختلفی برای سازه‌های هوشمند وجود دارد. بر پایه‌ی تعریف نیوہام، سازه‌هایی که در داخل و یا روی سطح آن‌ها محرک و حسگر قرار گیرد و دارای توانایی حسکنندگی و کارکرد صحیح باشند را سازه‌های هوشمند می‌نامند.

همانند شکل (۱-۳-۱) یک مجموعه سازه‌ی هوشمند از چند بخش تشکیل شده است. یک بخش وظیفه‌ی تحمل بارها (الکتریکی، مکانیکی، حرارتی یا مغناطیسی) را به عهده دارد که بخش نافعال نام دارد. بخش دیگر ماده‌ی فعال است که نقش آن حسکنندگی و تحریک می‌باشد. هنگامی که سازه‌ی هوشمند با لایه‌ی فعال مانند پیزوالکتریک، زیر اثر بارهای خارجی تغییر شکل می‌دهد، لایه‌ی فعال (حسگر) نیز تغییرشکل می‌دهد و با توجه به رفتار مواد آن یک شارژ سطحی مناسب با بار واردۀ ایجاد می‌شود. این شارژ به یک بخش فرمان فرستاده می‌شود و به وسیله‌ی این بخش یک ولتاژ مناسب برای لایه‌ی پیزوالکتریک (محرك) ایجاد می‌گردد و تغییرشکل واپس‌تۀ را به سازه وارد می‌کند. در نتیجه، با این روش دامنه‌ی نوسان کاهش می‌یابد.

در آغاز قرن ۲۱، پژوهش‌گران در آستانه‌ی ساخت نسل جدیدی از مواد و سازه‌های هوشمند هستند. این نسل از ماده‌های هوشمند در مورد جفت‌شدگی الکتروترمودینامیکی و هوشمندی در مقیاس نانو می‌باشد. با پیدایش این مواد جدید، بحث دوام و عملکرد آن‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد. این مجموعه زیر اثر موقعیت‌های مختلفی به کار می‌رود. شرایطی مانند کمینه و بیشینه‌ی دما، فشار، بار، کرنش، میدان‌های الکتریکی و مغناطیسی، مشکل‌های جدیدی برای طراحی و نگهداری سازه‌های هوشمند به وجود می‌آورد. هزینه‌های بالای پژوهش‌های آزمایشگاهی باعث شده است که تحلیل‌های نظری بیشتر به کار روند.

شکل (۱-۳): مجموعه‌ی سازمه‌ی هوشمند

روش دقیق برای یک محیط پیوسته به این صورت است که یک تابع تنش یا تغییرشکل تعیین می‌شود. این تابع باید معادله‌های دیفرانسیل ایستایی، رابطه‌های تنش-کرنش، و شرط‌های سازگاری را در هر نقطه از جسم برقرار سازد. همچنین، برقراری شرایط مرزی نیز الزامی است. یادآوری می‌کند، با توجه به قیدهای پیچیده‌ی مسئله، تعداد روش‌های حل دقیق بسیار محدود است. افزون بر آن، بیشتر پاسخ‌ها به صورت دنباله‌های نامحدود به دست آمده‌اند که در عمل فقط چند جمله‌ی نخستین آن به کار می‌رود. نتیجه‌ی این کار، ایجاد تقریب در پاسخ‌ها است. در صورت نیافتن یک تابع صریح، می‌توان معادله‌ی دیفرانسیل تعادل را به کمک روش تفاوت‌های محدود حل کرد. اما این کار دو مشکل به همراه دارد. مشکل یکم در برقراری شرط‌های مرزی و مشکل دوم، دقت کافی نداشتن پاسخ است. با این سخن‌ها، اهمیت کاربرد روش اجزای محدود، که توانایی خوبی در پوشش مرزها و دقت نتیجه‌ها دارد، مشخص می‌گردد.

۱-۴- پایه‌های اجزای محدود

روش اجزای محدود یک فن تقریبی است که برپایه‌ی انتخاب یک تابع پنداشتی تغییرشکل یا تنش و یا ترکیبی از آن‌ها برای یک جزء استوار می‌باشد. به کار بردن تابع تغییرشکل معمول‌تر است. گام‌های اساسی در روش اجزای محدود با استفاده از تابع تغییرمکان به شرح زیر است [1]:

- ۱- محیط پیوسته به تعداد متناهی از اجزای کوچک با هندسه‌ی ساده شبکه‌بندی می‌گردد.
- ۲- تعیین یک یا چند نقطه‌ی کلیدی در جزء که به صورت گره مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این نقطه‌ها شرایط تعادل و سازگاری برقرار می‌شود.
- ۳- برای جزء مورد نظر یک تابع شکل تعیین می‌گردد. این تابع، مکان هر نقطه از جزء را به تغییر مکان گره‌ها وابسته می‌سازد.
- ۴- برای جزء انتخابی رابطه‌های کرنش- تغییر مکان و تنش- کرنش مشخص می‌شود.
- ۵- با استفاده از اصل کار مجازی و یا اصل کارمایه، ماتریس سختی و بارهای معادل گرهی برای جزء تعیین می‌گردد.
- ۶- معادله‌های تعادل برای گره‌های جسم شبکه‌بندی شده بر حسب اجزای مشترک در آن گره تشکیل می‌شود.
- ۷- معادله‌های تعادل برای تعیین تغییر مکان‌های گرهی حل می‌شود.
- ۸- تنش‌ها در نقطه‌های انتخابی در جزء مورد استفاده محاسبه می‌گردند.
- ۹- واکنش‌های تکیه‌گاهی در درجه‌های آزادی بدون حرکت به دست می‌آیند.

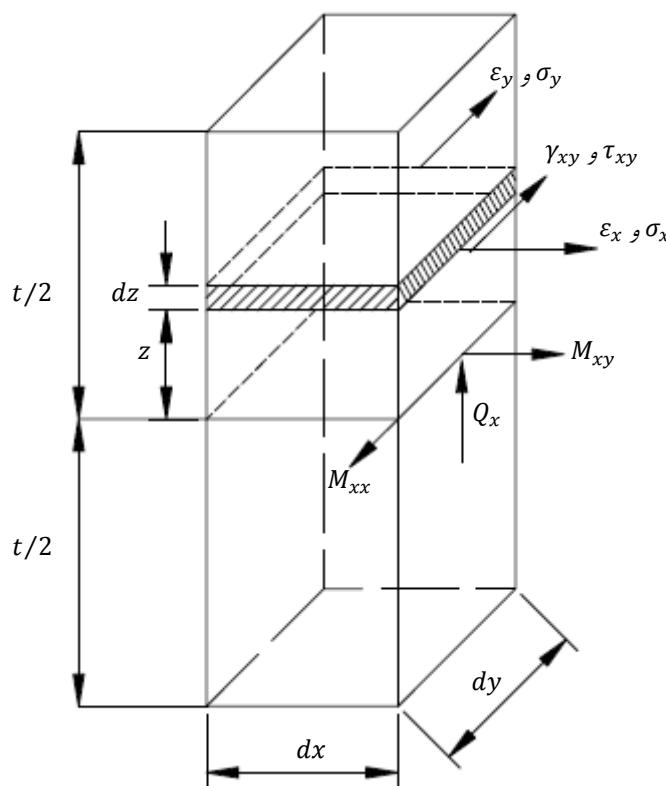
۱-۵- رابطه‌سازی صفحه‌ی خمشی

هنگامی که یک صفحه زیر اثر نیروهای عمود بر آن قرار گیرد، آن را به خمش و ایجاد رفتار تشابه زیادی به خمش تیرها دارد، چون مسئله دو بعدی است، معادله‌های وابسته به صفحه‌ی خمشی پیچیده‌تر از حالت یک بعدی می‌باشد. پنداشت‌های معمول در تحلیل صفحه‌ی خمشی نازک به قرار زیر است [2]:

- ۱- ضخامت صفحه در مقایسه با سایر ابعاد آن کوچک است.
- ۲- تغییرشکل‌های ناشی از بارها کوچک هستند (نسبت تغییر شکل به ضخامت صفحه، حداقل یک است).
- ۳- صفحه‌ی میانه‌ی سازه بدون کرنش می‌باشد.
- ۴- تغییرشکل‌های ناشی از برش قابل چشم‌پوشی هستند.

شکل (۱-۵-۱) جزء کوچکی از یک صفحه‌ی خمی را نشان می‌دهد. ضخامت این جزء t و دو بعد دیگر آن، dx و dy است. یک لایه‌ی نمونه به ضخامت dz به کار می‌رود که تنش‌ها و کرنش‌ها روی آن نشان داده شده‌اند. تغییرمکان‌های صفحه در جهت‌های x و y ، به ترتیب، u و v می‌باشند و w خیز در جهت Z است. کرنش‌های موجود در این لایه از صفحه به صورت زیر تعریف می‌شوند:

$$\varepsilon_x = \frac{\partial u}{\partial x} \quad \text{و} \quad \varepsilon_y = \frac{\partial v}{\partial y} \quad \text{و} \quad \gamma_{xy} = \frac{\partial u}{\partial y} + \frac{\partial v}{\partial x} \quad (1-1)$$

شکل (۱-۵-۱): تنش‌ها و کرنش‌ها در یک صفحه‌ی خمی

پنداشت اصلی در خمی صفحه‌های نازک این است که عمودهای وارد بر میان صفحه، پس از خمی به صورت عمود باقی می‌مانند. بر این پایه، می‌توان تغییرمکان‌های u و v را بر حسب تغییرمکان w به صورت زیر حساب کرد:

$$u = -z \frac{\partial w}{\partial x} \quad \text{و} \quad v = -z \frac{\partial w}{\partial y} \quad (2-1)$$

با قرار دادن رابطه‌های (۲-۱) در (۱-۱)، رابطه‌های کرنش- تغییرشکل به دست می‌آیند: